

Till:

Stockholms stads
Förskole- och barnborgarråd Alexandra Mattsson
Förskolenämnden
Utbildningsnämndens råd för funktionshinderfrågor

För kännedom till:

Funktionshindersombudsman Astrid Thornberg
Barnombudsman Lina Lundström
Kommunstyrelsens funktionshindersråd
Funktionsrätt Stockholms stad

Skrivelse: Tillvarata förskoleverksamhet på teckenspråk inom staden

Språkbarriärer i barnomsorgen utgör ett allvarligt hinder för döva och hörselskadade barns utveckling. Trots teckenspråkets avgörande betydelse för dessa barns kommunikation och lärande, är tillgången till teckenspråkig personal och förskoleverksamhet begränsad i Stockholm idag. Detta leder till att många döva barn inte får den språkliga och sociala stimulans de har rätt till för en bra start i livet.

Rätten till svenskt teckenspråk för döva och hörselskadade barn är grundläggande för deras språkliga och kognitiva utveckling. Enligt både Barnkonventionen och FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning har dessa barn rätt till ett fullvärdigt liv med samma möjligheter som andra barn. Detta inkluderar rätten till utbildning och omsorg på sitt modersmål, vilket för döva barn är svenskt teckenspråk.

Stockholms stad erbjuder teckenspråkig förskoleverksamhet i form av en avdelning på Havets förskola i Kungsholmen där det finns utbildad teckenspråkig personal. Tidigare har det funnits tre förskolor med teckenspråksinriktning i hela Stockholm men idag är Havet är den enda förskola som erbjuder svenskt teckenspråk. Därför är det extra viktigt att bevara Havets verksamhet och tillgången för barn att ansöka dit. Enligt Språklagen har det allmänna ett särskilt ansvar för att skydda och främja svenskt teckenspråk och även ansvar för att barn ges möjlighet att lära sig, använda och utveckla svenskt teckenspråk vilket också framgår i läroplanen för förskolan.

”För döva barn, barn med hörselnedsättning och barn som av andra skäl har behov av teckenspråk ska språkutvecklingen främjas i det svenska teckenspråket ”

”förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla [...] svenskt teckenspråk, om barnet har hörselnedsättning, är dövt eller av andra skäl har behov av teckenspråk. ”

- Ur läroplanen för förskolan (Lpfö 18)

Inom arbetet för teckenspråkets juridiska status inom Stockholms stad framgick det att Stockholms stad själv visade på en stor vikt av tillgång av förskola och på teckenspråk

”För att barn i staden med hörselnedsättning ska kunna lära sig, använda och utveckla det svenska teckenspråket är det viktigt att en teckenspråkig miljö erbjuds i förskolan och skolan. [...] Förvaltningarna strävar efter att erbjuda plats på närliggande förskola/skola. ”

- Ur Översynen kring teckenspråket i Stockholms stad (2021)

Ändå vittnar flera familjer med döva och hörselskadade barn om att de inte får möjlighet att välja just denna förskola. I stället blir dessa barn tvungna att gå ensamma på närliggande förskola utan att någon i barngruppen eller personalen kan svenskt teckenspråk. Vi har fått information att Stockholms stad nu utreder frågan kopplat till uppdraget att bedriva en kommunövergripande hörsselförskola. Tidigare har Havet förskola varit kommunövergripande och inneburit att stadsdelen Kungsholmen får ett extra anslag från staden för att kunna erbjuda barn som är skrivna i Stockholms kommun med behov placering. Förskolan har idag ingen koppling till regionen eller Storstockholm, men har ändå under flera år tagit emot barn utanför staden utan att få ersättning från hemkommunerna.

Vi kan se i budgeten 2025 att *Förskolenämnden har ett övergripande ansvar för att tillsammans med stadsdelsnämnderna säkerställa att behovet av profilverksamheter och förskola på minoritetsspråk tillgodoses.*

Till:

Stockholms stads
Förskole- och barnborgarråd Alexandra Mattsson
Förskolenämnden
Utbildningsnämndens råd för funktionshinderfrågor

För kännedom till:

Funktionshindersombudsman Astrid Thornberg
Barnombudsman Lina Lundström
Kommunstyrelsens funktionshindersråd
Funktionsrätt Stockholms stad

Däremot ser vi i budgeten för Kungsholmens stadsdelsnämnd inom verksamheter som anslagsfinansieras att kostnader för "Förskola för döva och hörselskadade barn" föreslås minskas med 2 miljoner kronor. Staden behöver se till att dessa två verkligheter stämmer överens med varandra och säkra döva och hörselskadade barns tillgång till en bra start i livet med en förskoleverksamhet på svenskt teckenspråk.

För att säkerställa att döva barn i Stockholm får en likvärdig start i livet är det avgörande att de har tillgång till förskoleverksamhet på svenskt teckenspråk. Den psykologiska och sociala faktorn är också avgörande för dessa barns möjlighet till en god självkänsla i de första levnadsåren där tillgången till teckenspråkig miljö där de får träffa andra teckenspråkiga barn och personal är en viktig faktor. Det innebär att föräldrar måste ges möjlighet att välja Havet förskola och att barnen får placering på Havet. Genom att tillgodose detta kan staden främja dessa barns självförtroende, delaktighet och möjlighet att utvecklas till sin fulla potential. Något annat är att inte beakta barnets bästa, vilket Stockholms stad ska göra enligt Barnkonventionen artikel 3.

Stockholms Dövas Förening och Stockholms Dövas Ungdomsråd begär därför att Stockholms stad ska:

- Säkra döva och hörselskadade barns valmöjligheter för teckenspråkig barnomsorg i Stockholm.
- Förstärka detta viktiga arbete inom Havets förskola.
- Arbeta aktivt för att förskolan får en koppling till regionen eller Storstockholm så döva och hörselskadade barn inom Stockholms län erbjuds en likvärdig förskola på teckenspråk.
- Inhämta erfarenheter och kunskap samt involvera oss intresseorganisationerna inför, under och efter beslut och här inkludera en tydlig språk- och barnkonsekvensanalys.

Stockholm, 3 december 2024

Stockholms Dövas Förening

Bittan Martinell, ordförande

Stockholms
Dövas
Förening

Stockholms Dövas Ungdomsråd

Josefine Backlund, ordförande

